

LAP-2: gemiste kans om betere wereld achter te laten

De Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen reikt de lidstaten de contouren aan voor een nationaal afvalbeleid. In ons land zijn deze contouren uitgewerkt in het op 3 maart 2003 inwerking getreden Landelijk Afvalbeheerplan (LAP). Na een drietal wijzigingen is onlangs op basis van voortschrijdend inzicht een geheel nieuwe versie vastgesteld. Is dit LAP-2 toekomstbestendig en geeft het een antwoord op doemscenario's als een dreigende grondstoffenschaarste of een klimaatverandering.

De redactie legde deze vragen voor Jan Robert van Veen, directeur Reststoffen en Logistiek bij Shanks Nederland B.V.

"Het door de Vereniging Afvalbedrijven, VROM en de NVRD georganiseerde Afvalcongres 2008 droeg als thema: 'De toekomst van het afval'. Bij die gelegenheid tilde onder meer minister Cramer een tipje van de sluier op. Een nationaal grondstoffenplan zou in de plaats komen van het Landelijk Afvalbeheerplan. Eindelijk klinken er vol ambitie woorden van daadkracht. Nederland gaat voor recycling!

te lijnen rustig voort op haar voorganger. Richtinggevend is nog altijd de uit 1978 daterende ladder van Lansink. Maar meer dan drie decennia later is de meest schokkende constatering dat we het nu wel zo'n beetje gehad hebben met het storten, de onderste sport van de ladder van Lansink. Verbranden, al dan niet met terugwinning van energie, is anno 2009 de minimum standaard. 30 jaar hebben we de tijd genomen om één

zij haar hadden aangetroffen. Stapsgevoels de wereld duurzamer maken, in ons eigen belang en dat van toekomstige generaties.

In mijn visie hadden de verantwoordelijke bewindslieden dan ook tenminste meer voor recycling moeten kiezen. Daarmee zouden zij pas echt een signaal uitzenden dat duurzame ontwikkeling hun ernst is. Nu sturing ver te zoeken is, is het mijns inziens ook niet realistisch te verwachten dat het bedrijfsleven uit eigener beweging hieraan invulling geeft. Waarom en zeker in deze tijd, investeren in kennis, techniek en installaties als de leveringszekerheid van te recyclen afvalstromen in het geding is?

Doemscenario's

Shanks voorziet dat over vijf tot tien jaar de wereld in de greep zal zijn van een enorm probleem: een gebrek aan grondstoffen. De consumptie in de Westerse wereld neemt nog steeds toe. Ontwikkelingslanden volgen hen daarin en de groei van de wereldbevolking gaat gestaag door. De huidige kredietcrisis vertraagt dit doemscenario hoogstens iets, maar de wereld moet rekening houden met ernstige tekorten aan grondstoffen. Waar leidt dit toe? Laat ik dit illustreren aan de hand van een voorbeeld. Om te leven heeft een koe een oppervlakte nodig van circa één hectare. Twee koeien hierop huisvesten roept wellicht nog geen onoverkomelijke problemen op, maar drie tot vier koeien betekent dat alle koeien hongervlijden. Dat beeld, wellicht iets te dramatisch voorgesteld, staat ook de mensheid te wachten. Een tekort aan primaire grondstoffen raakt ons allemaal! Met dat gegeven moeten we iets doen. Bijvoorbeeld anders omgaan met de schaarse grondstoffen en recyclen wat te recyclen valt. Een bijkomend voordeel is dat recycling ook nog een positief effect heeft op de CO₂-emissies.

Anderen dichten de klimaatverandering als gevolg van die CO₂-emissies juist grotere betekenis toe. In dat scenario is het terugdringen van transport een oplossingsrichting. Ook meer ener-

Jan Robert van Veen: "Maar meer dan drie decennia later is de meest schokkende constatering dat we het nu wel zo'n beetje gehad hebben met het storten, de onderste sport van de ladder van Lansink."

De euforie was van korte duur. Nauwelijks zes maanden verder blijkt dat de doelstellingen en het beleid de afgelopen tien jaar, alle gewekte verwachtingen ten spijt, niet wezenlijk zijn veranderd. Het LAP-2 wordt als opvolger van het oorspronkelijke LAP gepresenteerd. Inhoudelijk kabbelt LAP-2 in gro-

stap hoger op de ladder te komen. Over ambities gesproken!

Daadwerkelijk ernst?

In het coalitieakkoord van het kabinet Balkenende IV gaven de bewindslieden nog met zoveel woorden te kennen de wereld beter achter te willen laten dan

gie winnen uit afval draagt hieraan bij. De opstellers van het LAP-2 behoren duidelijk tot de laatste categorie. Zij plaatsen het verbranden van afval onder gelijktijdige terugwinning van energie dan ook op één lijn met hergebruik. Maar geen enkele AVI is voor dit doel gebouwd! En wat mij dan nog het meeste steekt is dat die AVI's ook nog eens worden gesubsidieerd met een SDE- of MEP-bijdrage.

In Engeland heeft Shanks onderzoek verricht naar de opbrengst indien al het brandbare afval daar zou worden omgezet in energie. Die opbrengst dekte de totale behoefte voor nog geen 5%.

Toekomstbestendig?

Scenario's moeten prikkelen om vooruit te kijken. De minister van vandaag dient dan ook plannen voor de toekomst te presenteren. Daaruit moet de

nodige ambitie spreken. Bij het LAP-2 is die ver te zoeken.

Want wees nu eens eerlijk: bestaat er een wezenlijk verschil tussen een AVI en een stortplaats? Een AVI reduceert het afval wat meer, maar je houdt altijd nog zo'n 20% aan residu over."